

Zabezpieczenie Ryzyka Stopy Procentowej

Zasady współpracy z Bankiem BPH

Bank **BPH**
grupa GE Capital

Po prostu fair

Plan prezentacji

- Ryzyko rynkowe - czym jest to ryzyko?
- Ryzyko rynkowe w Państwa Firmie
- Instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem stopy procentowej w Banku
- Rozpoczęcie współpracy w zakresie transakcji skarbowych
- Dokumentacja transakcji skarbowych
- Zabezpieczanie przez Bank ryzyka kredytowego wynikającego z zawartych transakcji
- Zakres współpracy z Dealerem

Ryzyko rynkowe - definicja

Ryzyko rynkowe to:

„...możliwość poniesienia przez Przedsiębiorstwo strat jak i zysków innych niż planowane - w związku z możliwością zmiany warunków gospodarowania, np. podaży pieniądza, stopy procentowej, kursów walutowych, podatków, cen...”.

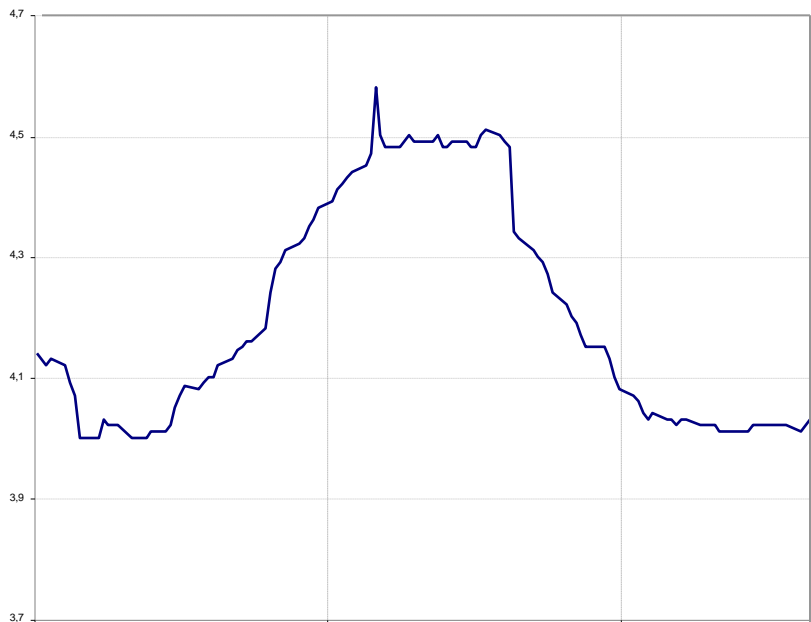
Ryzyko rynkowe możemy podzielić m.in. na:

- ryzyko **stopy procentowej**,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kursu walutowego,
- ryzyko cen towarów,
- ryzyko cen akcji.

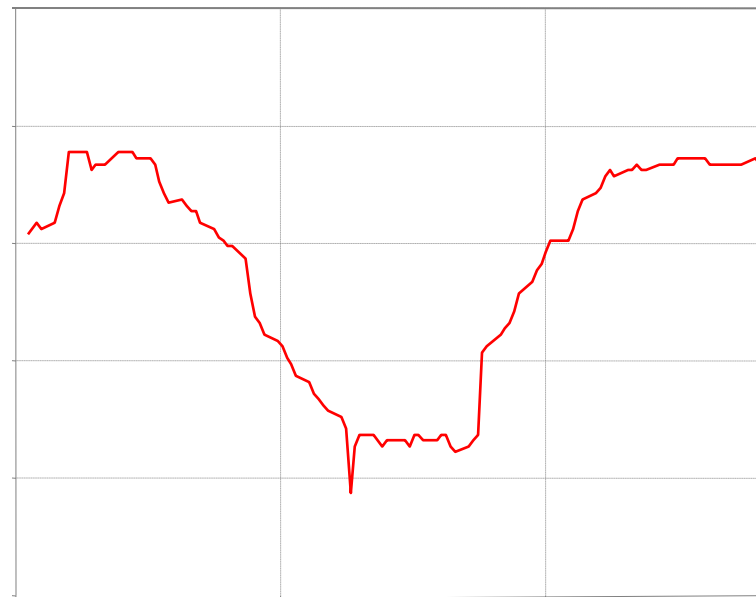
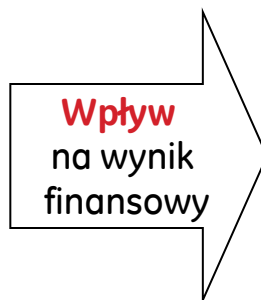

Ryzyko stopy procentowej

Wpływ niezabezpieczonego ryzyka stopy procentowej na wynik finansowy Firmy.

Zmiana WIBOR

Wynik finansowy kredytobiorcy
(negatywna korelacja)

Bank BPH
grupa GE Capital

Po prostu fair

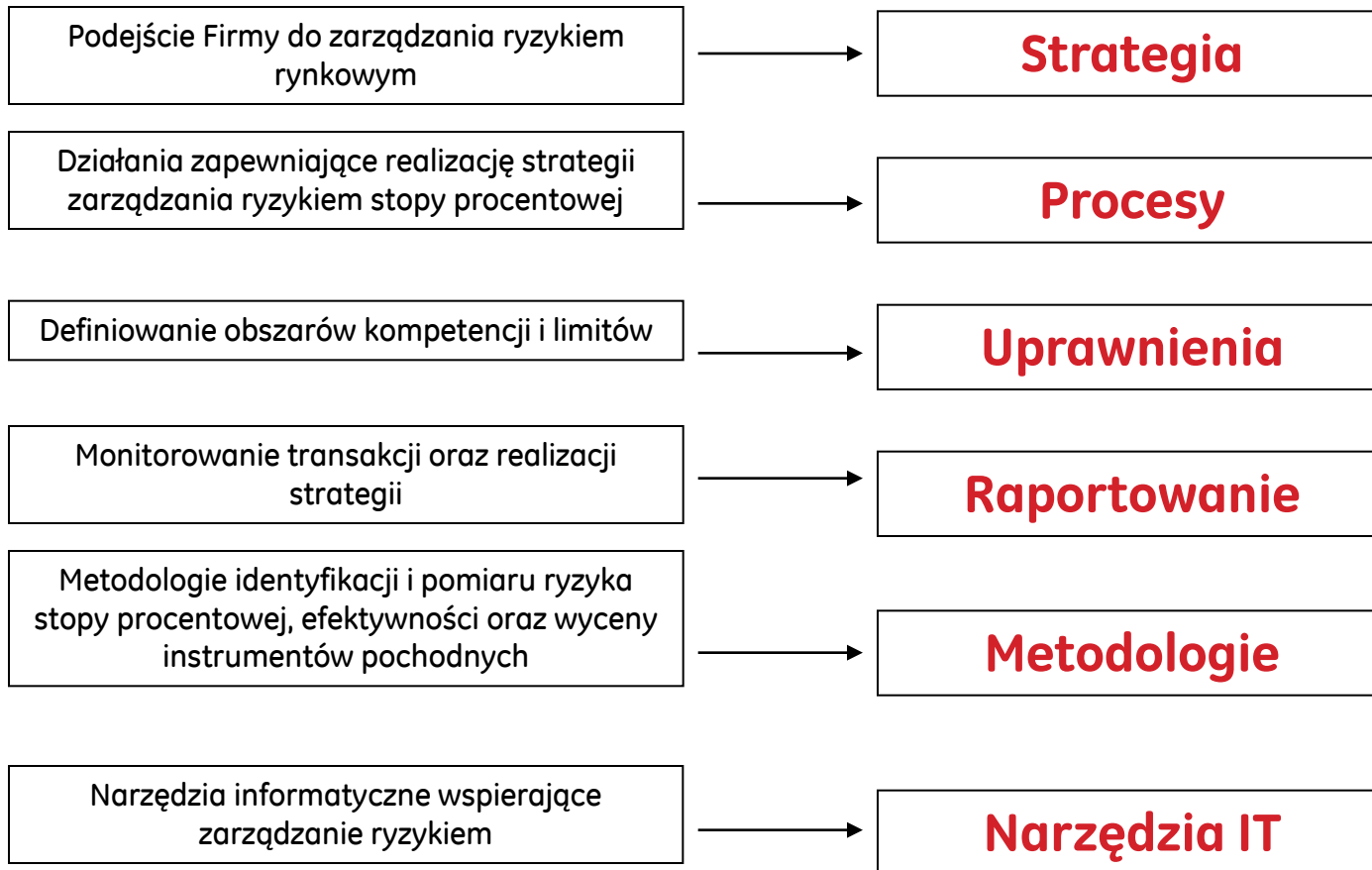
Ryzyko stopy procentowej w Firmie

Wpływ niezabezpieczonego ryzyka stopy procentowej na działalność Firmy.

- Ryzyko **niekorzystnej zmiany wyniku finansowego Firmy** spowodowane nieprzewidywalnością poziomu stóp procentowych w przyszłości. Negatywny wpływ m.in. na: przychody i koszty finansowe, należności i zobowiązania.
- Ryzyko spadku rentowności, lub nawet **wystąpienia straty na realizowanych kontraktach handlowych, prowadzonej działalności produkcyjnej, lub świadczonych usługach.**
- Brak znajomości relacji przyszłych przychodów i kosztów (zwłaszcza kosztów finansowania uzależnionych od wysokości stóp procentowych) **uniemożliwiający dokładną projekcję wyniku Firmy.**
- Brak możliwości **strategicznego planowania rozwoju Firmy** na konkurencyjnym rynku.
- Negatywny **efekt zewnętrzny** np. dla akcjonariuszy, banków, analityków...

Ryzyko stopy procentowej w Firmie

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej w Firmie

Polityka zabezpieczania ryzyka stopy procentowej

Każda Firma narażona na ryzyko stopy procentowej powinna opracować i wprowadzić wewnętrzną politykę zabezpieczeń określającą m.in.:

- Cel zabezpieczania ryzyka,
np. zabezpieczanie przyjętego przez Firmę budżetu, zabezpieczanie rentowności realizowanych kontraktów, macrohedging rocznej ekspozycji stopy procentowej, itp.)
- Sposób identyfikacji, pomiaru i monitoringu pozycji bilansowych oraz pozabilansowych narażonych na ryzyko
- Wielkość akceptowanego przez Firmę ryzyka
- Osoby odpowiedzialne za zawieranie transakcji zabezpieczających
- Osoby odpowiedzialne za potwierdzanie, księgowanie i raportowanie transakcji
(wymóg rozdzielenia funkcji transakcyjnej od księgowo-raportowej)
- Rodzaje produktów zabezpieczających
- Zasady raportowania Zarządowi zawartych transakcji
- Metody pomiaru efektywności hedgingu
- Zasady wyceny zawartych transakcji oraz prezentacji księgowej zabezpieczeń (zgodnie z MSR 39 (2003) wraz z MSSF 7 lub zgodnie z Ustawą o Rachunkowości (1994) wraz z Rozporządzeniem Ministra Finansów z 12 grudnia 2001)

BRAK ŚWIADOMEJ POLITYKI ZABEZPIECZANIA MOŻE PROWADZIĆ DO NIEOCZEKIWANYCH STRAT

Bank **BPB**
grupa GE Capital

Po prostu fair

Instrumenty zabezpieczające

przed ryzykiem stopy procentowej w Banku BPH

- Transakcje terminowe na stopę procentową (FRA)

umożliwiają zabezpieczenie przed niekorzystnymi zmianami stóp procentowych w przyszłości dla pojedynczego przepływu poprzez ustalenie przyszłej stopy procentowej na określonym poziomie.

- Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS)

umożliwiają zmianę płatności odsetkowych naliczanych według zmiennej stopy procentowej na płatności naliczane według stałej stopy procentowej w tej samej walucie.

- Walutowe transakcje zamiany stóp procentowych (CIRS)

umożliwiają jednoczesne zabezpieczenie przed ryzykiem niekorzystnych zmian stóp procentowych i kursu walutowego w przyszłości.

- Transakcje Cap / Floor

umożliwiają ograniczenie, do ustalonego poziomu, kosztu kredytu lub spadku rentowności inwestycji opartych o zmienne stopy procentowe. Za kupno opcji nabywca płaci tzw. premię.

- Strategie złożone z w/w transakcji

Instrumenty zabezpieczające

przed ryzykiem stopy procentowej w Banku BPH

Ryzyka związane z zawieraniem transakcji:

- **Ryzyko niedopasowania** zawartych transakcji – polega na możliwości niedopasowania przepływów Klienta z jego zobowiązaniami wynikającymi z zawarcia transakcji,
- **Ryzyko rynkowe** – wynika z niekorzystnych (innych od oczekiwań Klienta) zmian wartości parametrów otoczenia rynkowego (kursów walutowych, stóp procentowych, etc.) w trakcie trwania transakcji,
- **Ryzyko operacyjne** – wynika z braku odpowiednich lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, mających pośredni lub bezpośredni wpływ na rozliczenie zawartych transakcji,
- **Ryzyko kredytowe** – polega na zagrożeniu nieuregulowania przez jedną ze stron transakcji zobowiązań wynikających z zawarcia transakcji.
- **Ryzyko księgowo** – związane jest z niewłaściwym sposobem ewidencji, czego efektem może być w szczególności zawyżanie lub zaniżanie faktycznych wyników,
- **Ryzyko podatkowe** – związane jest z możliwością wystąpienia błędu, opóźnienia rozliczenia podatkowego lub wystąpienia nieprawidłowości wynikających z braku pewności co do konsekwencji podatkowych związanych z transakcjami.

Rozpoczęcie współpracy

w zakresie transakcji zabezpieczających

1. Identyfikacja **potrzeb Firmy** związanych z zabezpieczaniem ryzyka stopy procentowej oraz omówienie jej dotychczasowej wiedzy i doświadczenia w tym zakresie.
2. **Omówienie z Bankiem obowiązujących w Firmie zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej** i (o ile to możliwe) przekazanie obowiązującej polityki zabezpieczeń.
3. Zapoznanie się z Umową dotyczącą świadczenia usług bankowych (**Umowa Ramowa**), w tym w szczególności z częścią dotyczącą transakcji skarbowych (Regulaminem „**Ogólne Warunki Współpracy...**” oraz Regulaminami Transakcji).
4. **Podpisanie z Bankiem Umowy Ramowej.**
  - 4.1 Wypełnienie i przesłanie do Banku **Oświadczenia Klienta** (jego wzór jest załącznikiem do Regulaminu „Ogólne Warunki Współpracy”).
  - 4.2 Wypełnienie i przesłanie do Banku **Ankiety odpowiedniości**, aby Bank mógł ocenić odpowiedniość transakcji skarbowych w kontekście wiedzy i doświadczenia Klienta.
5. Wyznaczenie przez Bank **limitu skarbowego** na transakcje terminowe, na podstawie oceny sytuacji finansowo – ekonomicznej Klienta.

Proces ten wymaga dostarczenia przez Klienta m.in. dokumentów rejestrowych, zaświadczeń z ZUS i US, sprawozdań finansowych, informacji nt. wielkości ekspozycji walutowej w tym w szczególności importu/eksportu, informacji nt. limitów skarbowych w innych bankach oraz zawartych transakcji.

UWAGA! Ww. informacje, dotyczące sytuacji finansowo – ekonomicznej Klienta, są zbierane przez Bank w celu spełnienia wewnętrznych wymogów Banku związanych z zarządzaniem ryzykiem kredytowym Banku. Dane te w szczególności nie są wykorzystywane w celu badania odpowiedniości produktu dla Klienta ani w celach doradztwa inwestycyjnego. Bank nie świadczy doradztwa inwestycyjnego w związku z jakimikolwiek transakcjami zawieranymi przez Klienta.

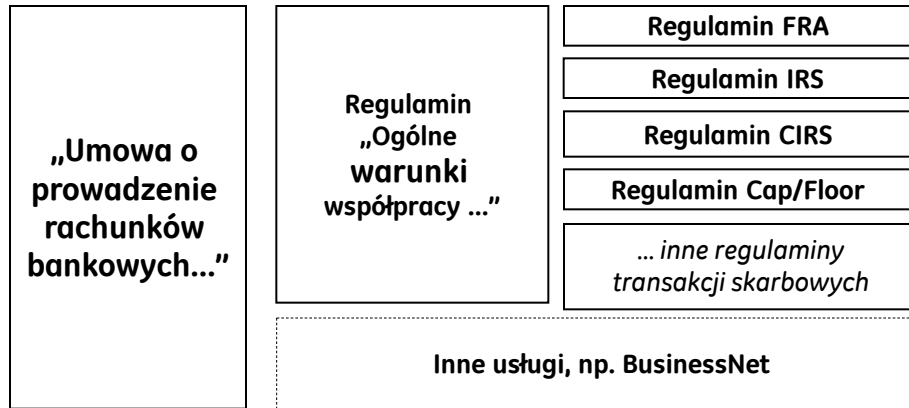

Bank BPH
grupa GE Capital

Po prostu fair

Dokumentacja transakcji zabezpieczających w Banku BPH

Konstrukcja Dokumentacji

- „**Umowa o prowadzenie rachunków bankowych...**” jest „**Umową Ramową**” dla transakcji skarbowych
- Regulamin „**Ogólne warunki współpracy z Klientami w zakresie transakcji rynku finansowego**” (Warunki Współpracy) m.in.:
  - Określa zasady zawierania i rozliczania Transakcji,
  - Zawiera oświadczenia i zapewnienia Klienta,
  - Definiuje zdarzenia, które stanowią „Przypadki Naruszenia” oraz określa zasady postępowania po ich wystąpieniu,
  - Jednym z załączników jest „**Oświadczenia Klienta**” – dokument, w którym Klient upoważnia swoich przedstawicieli do zawierania transakcji oraz wskazuje dodatkowe informacje dotyczące współpracy (np. hasło, Rachunki Rozliczeniowe),
- Poszczególne Regulaminy Transakcji określają charakterystykę/funkcjonalność Transakcji i zasady ich rozliczania.

Dokumentacja transakcji zabezpieczających w Banku BPH

Oświadczenia Klienta

Poprzez fakt zawarcia transakcji Klient potwierdza i oświadcza w szczególności, że:

- Wszystkie transakcje mają **charakter zabezpieczający**; w przypadku zamiaru zawarcia transakcji spekulacyjnych Klient powinien uprzednio pisemnie powiadomić o tym Bank;
- Zawarcie transakcji jest **samodzielną decyzją Klienta**, która nie jest podejmowana pod wpływem rekomendacji Banku; Informacje uzyskane od Banku nie są traktowane jako rekomendacje do zawarcia transakcji; Bank nie świadczy doradztwa inwestycyjnego w związku z jakimikolwiek transakcjami zawieranymi przez Klienta; Klient podejmuje autonomiczne decyzje dotyczące faktu, czy dana transakcja jest dla Klienta odpowiednia lub właściwa;
- Jest upoważniony do zawarcia transakcji skarbowych;
- **Akceptuje ryzyka** związane z transakcjami;
- Akceptuje, że Bank **nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne straty** Klienta, wynikające ze zmiany wartości parametrów otoczenia rynkowego, innych od oczekiwań Klienta zmian poziomów tych parametrów, ani z niedopasowania przepływów Klienta z zobowiązaniami Klienta wynikających z transakcji.

Zabezpieczenie ryzyka kredytowego Banku BPH

Polityka zarządzania ryzykiem wynikającym z transakcji zawartych z Klientami

- Bank na podstawie oceny sytuacji finansowo-ekonomicznej Klienta, ustala **limit skarbowy**, który określa maksymalny poziom zaangażowania akceptowalny przez Bank.
- Od rodzaju i wysokości przyznanego limitu skarbowego zależy sposób, w jaki Klient ustanawia i uzupełnia zabezpieczenie zawieranych transakcji skarbowych:
  - **Zabezpieczenie wstępne**, o ustalonej przez Bank wartości np. zastaw, przewłaszczenie, cesja, hipoteka. Zabezpieczenie to jest ustanawiane na podstawie dodatkowych umów.
  - **Zabezpieczenie bieżące**, w formie kaucji pieniężnej, którego wartość zależy od aktualnej wyceny rynkowej pakietu transakcji terminowych. Zabezpieczenie to jest składane na podstawie Regulaminu „Ogólne Warunki Współpracy”, gdzie szczegółowo opisany jest tryb uzupełniania/zwrotu zabezpieczenia.
- W zależności od oceny sytuacji finansowo-ekonomicznej Klienta, zabezpieczenie bieżące może być wymagane przez Bank:
  - po przekroczeniu kwoty limitu skarbowego
  - w dniu zawarcia każdej transakcji
- Bank na bieżąco wycenia i monitoruje wartość rynkową wszystkich zawartych transakcji z Klientem i w zależności od zmian wyceny, na bieżąco prosi o uzupełnienie zabezpieczenia bieżącego lub dokonuje jego zwrotu.

UWAGA! Ww. działania są podejmowane przez Bank w celu spełnienia wewnętrznych kryteriów Banku związanych z zarządzaniem ryzykiem kredytowym Banku. Ocena sytuacji finansowo-ekonomicznej Klienta w szczególności nie jest wykorzystywana w celu badania odpowiedności produktu dla Klienta ani w celach doradztwa inwestycyjnego. Bank nie świadczy doradztwa inwestycyjnego w związku z jakimikolwiek transakcjami zawieranymi przez Klienta.

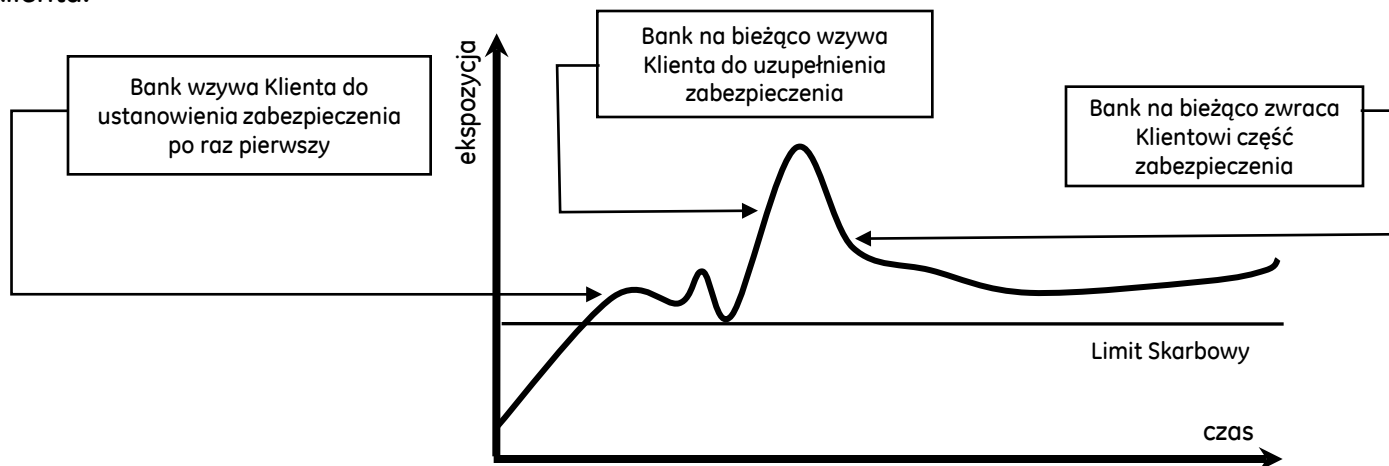
Bank BPH
grupa GE Capital

Po prostu fair

Zabezpieczenie ryzyka kredytowego Banku BPH

Tryb uzupełniania i zwrotu zabezpieczenia bieżącego

- Standardowo Bank w **cyklach 2-dniowych** dokonuje wyceny rynkowej zawartych transakcji i porównuje z wartością zabezpieczenia bieżącego złożonego przez Klienta
- Jeżeli **wartość zabezpieczenia jest mniejsza niż suma wartości rynkowej transakcji i ekwiwalentu ryzyka pakietu transakcji** (po ewentualnym pomniejszeniu o Limit Skarbowy), wówczas Bank wzywa Klienta do **uzupełnienia zabezpieczenia bieżącego w ciągu 1 dnia**.
- Jeżeli **wartość zabezpieczenia jest większa niż suma wartości rynkowej transakcji i ekwiwalentu ryzyka pakietu transakcji** (po ewentualnym pomniejszeniu o Limit Skarbowy), wówczas Bank zwraca Klientowi zabezpieczenie w ciągu 1 dnia.
- **Informacja** o uzupełnieniu / zwrocie zabezpieczenia bieżącego jest **przesyłana mailem lub faksem**, w zależności od decyzji Klienta.

Zabezpieczenie ryzyka kredytowego Banku BPH

Przypadki Naruszenia i ich konsekwencje

- **Przypadki Naruszenia** - określone w Regulaminie „Ogólne Warunki Współpracy ...” zdarzenia, które uprawniają Bank do jednostronnego przedterminowego rozliczenia transakcji. np.:
  - Nierozliczenie transakcji
  - Niezłożenie zabezpieczenia
  - Zdarzenia powiązane z upadłością / postępowaniem naprawczym
  - Złamanie oświadczeń
- Po wystąpieniu Przypadku Naruszenia Bank może podjąć **decyzję o przedterminowym rozliczeniu transakcji** i obciążyć/uznać rachunek klienta Kwotą Zamknięcia, odpowiadającą wartości rynkowej zamkniętych transakcji.
- Ponadto Bank ma prawo do zaspokojenia swoich roszczeń wynikających z transakcji ze złożonego przez Klienta zabezpieczenia (bieżącego i/lub wstępnego)

Zakres współpracy z Dealerem

- **Dedykowany Dealer** odpowiada za współpracę w zakresie transakcji skarbowych. Dealer może także pomóc w identyfikacji ryzyka w Firmie.
- **Sposób zawierania transakcji:**
  - **Telefoniczny kontakt z Dealerem**
    - Rozmowy z Klientami są nagrywane. W razie problemów z identyfikacją Klienta, jego weryfikacja następuje poprzez podanie hasła.
- **Dodatkowe korzyści w ramach współpracy:**
  - Analizy rynkowe i makroekonomiczne publikowane w Module Informacyjnym DealingNet oraz dystrybuowane pocztą elektroniczną.
  - *Ad hoc* informacje rynkowe przekazywane przez Dealera
  - Cykliczne szkolenia produktowe i seminaria

Ważne informacje

Niniejsza prezentacja nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 Kodeksu cywilnego. Ma ona charakter wyłącznie informacyjny. Bank nie świadczy doradztwa inwestycyjnego w związku z zawieranymi transakcjami, co oznacza, że udzielone informacje nie mają charakteru doradztwa inwestycyjnego. Decyzja o rozpoczęciu współpracy w zakresie zawierania transakcji należy wyłącznie do Klienta. Klient podejmuje autonomiczne decyzje dotyczące faktu, czy dana transakcja jest dla Klienta odpowiednia lub właściwa.

Bank nie występuje w roli pośrednika ani przedstawiciela. Przed zawarciem każdej transakcji Klient powinien, nie opierając się na informacjach przekazanych przez nasz Bank, określić jej ryzyko, potencjalne korzyści oraz straty z nią związane, jak również w szczególności charakterystykę, konsekwencje prawne, podatkowe i księgowo-transakcyjne, konsekwencje zmieniających się parametrów otoczenia rynkowego (np. kursu walutowego, stóp procentowych) a także niedopasowania przepływów Klienta z zobowiązaniami Klienta wynikającymi z transakcji, oraz w sposób niezależny ocenić, czy jest w stanie sam lub po konsultacjach ze swoimi doradcami podjąć takie ryzyko.

W celu zawarcia transakcji i uzgodnienia jej ostatecznych warunków należy skontaktować się z Państwa Dealerem.

Bank ponosi wobec Klienta odpowiedzialność jedynie za rzeczywistą i udokumentowaną szkodę, poniesioną przez Klienta w związku z zawnionym niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przez Bank jego zobowiązań wynikających z Umowy Ramowej oraz transakcji zawartych na jej podstawie.

Niniejszy dokument i jego treść stanowią własność Banku. Kopiowanie i rozpowszechnianie niniejszego dokumentu w części lub w całości możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody Banku, za wyjątkiem konieczności przedstawienia dokumentu w związku z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa.

Bank BPH
grupa GE Capital

Po prostu fair